

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ПАНАЙОТ ХИТОВ"
8800, гр. Сливен, ул. "Братя Кутеви" № 12^А тел.: 044/667663,
e-mail: info-2000111@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

МАРТИН МАРИНОВ
ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ ЗА УЧЕБНАТА 2024 – 2025г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на българското образование.

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол No 44 от 30.10.2013 год.

Отпадащите ученици са сериозно предизвикателство не само пред глобалното съвременно образование, но и за икономическите реформи и социално-икономическия напредък на обществата. Отпадането от училище е и сериозен личен и социално психологически проблем.

В глобален мащаб търсените решения се основават на институционални промени с оглед по-доброто акомодиране на потребностите на тези ученици и задържането им в училище. Не са малко и решенията, които се търсят в сферите на индивидуалната работа с ученици и семействата им, оказване на подкрепа и създаване на система за систематична или конкретно насочена помощ, с цел предотвратяване на натрупване на изоставане. Подобен подход се превръща в част от превенцията на отпадането. Не са изолирани и случаите, в които се търси пряка отговорност не само от училищните институции, но и от родителите за неспособността им да осигурят задължително образование за своите деца, за отсъствието на контрол върху тяхното образователното развитие и напредък, за неуспешно упражняване на родителските задължения и отговорности в тази посока. Сред всички съществуващи ориентации, специален интерес представляват търсения и решения, свързани със създаване и

част от системата за социално-педагогическа работа и бележат нейното устойчиво развитие.

В българската образователна система многото отсъствия се декларират като причина за отпадане от училища. Основният индикатор, чрез който един ученик може да се характеризира като отпадащ от българско училище, е нередовното посещение на учебните часове и съпровождащото го нарастване на отсъствията. В България две държавни институции събират и обобщават данни за отпадащите ученици – Национален статистически институт (НСИ) и Министерството на образованието и науката (МОН).

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на Основно училище "Панайот Хитов" град Сливен за превенция на ранното напускане на образователната система:

- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 год.
- Стратегия на Основно училище „Панайот Хитов” – Сливен (2021-2025)
- Закон за предучилищното и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Областни и общински стратегически мерки за превенция на отпадането

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА:

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2021-2025) преждевременното напускане е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху децата и техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално – икономическо развитие на една страна в дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат образованието си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който им за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка връзка с получената по – висока образователна степен. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната в дългосрочен план.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко категории:

1. Икономически причини;
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус.

Социално – икономически причини:

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи- невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);
- Поради задължение да гледа по- малки братя и сестри;
- Използване на детето като трудов ресурс.

Образователни причини:

- затрудненията при усвояването на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес
- наличие на конфликтни отношения със съученици
- възможност за обучение в професионална паралелка.

Етнокултурни причини:

- по- рано встъпване в брак;
- по- ниска ценност на образованието;

Психологически причини:

- чувство за неуспех
- отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- самовъзприемане: „нямах късмет, „не ми провървя“

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективния контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват всички фактори на материалната база

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

Основна цел:

Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище.

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.
Индикатор за постигане – неизвинени и извинени отсъствия (намаляване)
2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес
Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

МЕХАНИЗЪМ ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Механизмът за действие по превенция и интервенция на ранното напускане на училище е неразделна част от Програмата за превенция на ранното напускане на училище на Основно училище „Панайот Хитов” - Сливен. Разработен е и ще бъде прилаган с в съответствие с Държавния стандарт за приобщаващо образование.

1. Определяне на училищен координатор по превенция на ранното напускане на училище със заповед на директора на училището.
2. Утвърждаване на график за регулярни срещи на **училищните екипи**.
  - 2.1. Графикът се включва в годишния план за дейността на училището.
  - 2.2. Класният ръководител и учителите, преподаващи в съответния клас провеждат срещи **четири пъти** през учебната година – септември/октомври, декември, февруари, април.
  - 2.3. Срещите се протоколират.
3. Анализ на информацията и наблюденията за обучението и развитието на всеки ученик по време на екипните срещи.
4. Изготвяне на **регистър на учениците**, застрашени от ранно напускане на училище.
Списъкът се утвърждава от директора на училището.
5. Сформиране на екип за индивидуална работа за обща или допълнителна подкрепа с ученик, застрашен от ранно напускане на училище.
  - 5.1. Учениците, застрашени от ранно отпадане от училище могат да бъдат включени в допълнителна подкрепа по проект “Подкрепа за приобщаващо образование”

- 5.2. За учениците на допълнителна подкрепа по проекта се изготвят: карта за оценка и планове за подкрепа.
- 5.3. Отговорността за координацията по изпълнението на плана има председателя на екипа.
- 5.4. Класният ръководител запознава родителя/ите на всеки ученик, застрашен от ранно напускане на училище с плана за подкрепа.
6. **Екипът за подкрепа на личностното развитие** се утвърждава със заповед на директора на училището за конкретния ученик.
  - 6.1. Екипът има свой ръководител, посочен в заповедта.
  - 6.2. Екипът приема график на срещите си, които са задължителни за всички членове. Срещите се протоколират.
  - 6.3. Екипът извършва оценка на индивидуалните потребности на ученика не по-късно от три месеца от установяването на необходимост за извършването ѝ.
  - 6.4. Гарантира се достъпът на родителя/ите до всички етапи на оценяването и се търси съдействието им.
  - 6.5. Екипът изготвя план за допълнителна подкрепа за ученика, застрашен от ранно напускане на училище, а при нужда и работа по конкретен случай.
7. Осъществяване на допълнителна подкрепа за ученик, застрашен от ранно напускане на училище.
  - 7.1. Извършва се въз основа на направената оценка на индивидуалните потребности на ученика.
  - 7.2. За допълнителната подкрепа за ученик, застрашен от ранно напускане на училище се съставя план.